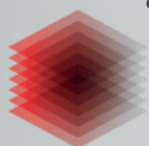
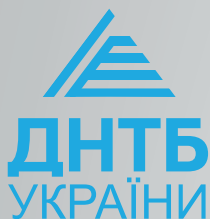

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

TIB LEIBNIZ INFORMATION CENTRE
FOR SCIENCE AND TECHNOLOGY
UNIVERSITY LIBRARY

Українська
бібліотечна
асоціація

МАТЕРІАЛИ КОНФЕРЕНЦІЇ

IV Міжнародна конференція
«ВІДКРИТА НАУКА
ТА ІННОВАЦІЇ В УКРАЇНІ 2025»

IV International Conference
«OPEN SCIENCE AND
INNOVATION IN UKRAINE 2025»

CONFERENCE PROCEEDINGS

22-23.10.2025

ШАНОВНІ КОЛЕГИ!

Ми раді представити вам збірник тез доповідей, виголошених на IV Міжнародній науковій конференції «Відкрита наука та інновації в Україні 2025» (OSIU2025), що відбулася 22–23 жовтня 2025 року в онлайн-форматі.

Конференція OSIU2025, організована Державною науково-технічною бібліотекою України в співпраці з ТІВ – Лейбніцьким інформаційним центром науки та технологій університетської бібліотеки за підтримки Міністерства освіти і науки України, зібрала науковців, адміністраторів, видавців, спеціалістів з IT-технологій та інших фахівців, зацікавлених у розвитку відкритої науки та інновацій.

Цей науковий форум став важливим кроком у підтримці принципів відкритої науки в Україні, спрямованим на інтеграцію нашої наукової спільноти до Європейського дослідницького простору, розробку ефективних політик у сфері наукових даних і забезпечення сталого розвитку дослідницької інфраструктури. Учасники мали змогу поділитися своїм досвідом, обговорити нагальні проблеми й визначити перспективи подальшої співпраці.

Представлені в цьому збірнику тези відображають різноманітність тем, охоплених на конференції:

- формулювання політик відкритої науки та інновацій;
- розвиток дослідницької інфраструктури й інституційних репозитаріїв;
- вільний обмін даними та інтеграція України у світові наукові процеси;
- використання сучасних технологій, включно зі штучним інтелектом, для розширення можливостей досліджень.

Ми вдячні всім учасникам за їхній внесок, а також організаторам і партнерам за підтримку, яка зробила цей захід успішним. Сподіваємося, що тези, зібрані в цій збірці, стануть цінним ресурсом для дослідників і сприятимуть подальшому розвитку відкритої науки та інновацій в Україні та світі.

*З найкращими побажаннями,
Оргкомітет конференції OSIU2025*

ЗМІСТ / CONTENTS

ІНСТРУМЕНТИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У СВІТОВІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ ОСВІТНІЙ ПОЛІТИЦІ.....	9
Абрамова Ольга, Торяник Жанна Іванівна	
СУЧАСНІ ПІДХОДИ ТА ДІЄВІ ІНСТРУМЕНТИ ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ОСВІТНІХ І ПСИХОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.....	12
Алексеева Світлана	
КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ У НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ.....	15
Білаш Оксана, Величко Лев	
ЯКІСНІ МЕТОДИ ВІДПОВІДАЛЬНОЇ ОЦІНКИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.....	17
Білаш Оксана, Сорокати́й Микола	
LLM У НАУЦІ: АТРИБУЦІЯ ТА ВІДТВОРЮВАНІСТЬ	20
Валін Максим, Оришук Василь	
УПРАВЛІННЯ КОНФЛІКТОМ ІНТЕРЕСІВ У НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ	23
Величко Лев, Білаш Оксана, Сорокати́й Микола	
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ	25
Вигівська Вікторія	
МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ДОСТОВІРНОСТІ ІНФОРМАЦІЇ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ	29
Волошин В'ячеслав	
ІНТЕГРАЦІЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПЕДАГОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ: АЛГОРИТМ, РИЗИКИ ТА ОСВІТНІ ПЕРСПЕКТИВИ	32
Воляннюк Анастасія	
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ВІДКРИТОЇ НАУКИ ТА ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ.....	35
Герасименко Дмитро	
ДО ЛЮДИНОЦЕНТРИЧНИХ ДЕЦЕНТРАЛІЗОВАНИХ ДОСЛІДНИЦЬКИХ ІНФРАСТРУКТУР НА ОСНОВІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ	33
Горбачук Василь, Гавриленко Сергій, Голоцуков Геннадій, Рибачок Дмитро	
НАУКОВЕ ФАХОВЕ ВИДАННЯ — КІЛЬКІСНИЙ МЕТОД ОЦІНКИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ЧИ ВПЛИВ?	40
Діденко Юлія, Гавриш Андрій	
ВІДКРИТА НАУКА ЯК ОСНОВНА ПЕРЕВАГА МЕТОДИКИ ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАУКОВИХ УСТАНОВ ТА ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ: РЕЗУЛЬТАТИ ЕКСПЕРТНОГО ОПИТУВАННЯ.....	43
Драч Ірина, Петроє Ольга, Бородієнко Олександра, Регейло Ірина, Слободянюк Олена	

РОЛЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕЛЕКТРОННОЇ НАУКОВО-ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ У СТВОРЕННІ УМОВ ДЛЯ ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ РАМКОВОЇ ПРОГРАМИ ЄС З ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ІННОВАЦІЙ В УКРАЇНІ.....	46
Жарінова Алла, Красовський Олексій, Дьогтєва Ірина	
КРИТИЧНІ РИЗИКИ УЧАСТІ У КОНКУРСНИХ ПРОЄКТНИХ ПРОПОЗИЦІЯХ СПІЛЬНИХ МІЖНАРОДНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	50
Завгородній Ігор, Літовченко Олена, Завгородня Наталія	
ДОСВІД МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ ПРИ ВИВЧЕННІ ВПЛИВУ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ОСОБИСТЕ ЖИТТЯ ЛІКАРІВ-ІНФЕКЦІОНІСТІВ	52
Завгородня Любов	
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ТА ВІДПОВІДАЛЬНОГО ЗАСТОСУВАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ	55
Зеленський Сергій	
ВІДКРИТІ ДАНІ ДЛЯ ДЕЦЕНТРАЛІЗОВАНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ: РОЛЬ АГРОВОЛЬТАЇКИ В ПІДВИЩЕННІ ЯКОСТІ ЖИТТЯ ТА ЕНЕРГОБЕЗПЕКИ СІЛЬСЬКИХ ГРОМАД.....	58
Івкін Віктор	
ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАУКИ.....	60
Калініченко З. Д.	
ПИТАННЯ ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВІДКРИТОЇ НАУКИ В УКРАЇНІ	64
Капіца Ю. М.	
ПРАВО НА ЗАБУТТЯ НА РІВНІ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ПАМ'ЯТІ: КОНФЛІКТ АНТРОПОЦЕНТРИЧНОЇ НОРМИ ТА АКСІОМИ ПЕРМАНЕНТНОСТІ ДАНИХ.....	66
Кравчук Світлана	
ДЕЯКІ АСПЕКТИ КОНЦЕПЦІЇ ВІДКРИТОЇ НАУКИ: ЛІНГВІСТИЧНИЙ КОНТЕКСТ	69
Кропочева Н. М.	
МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА ДОСВІД ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН У ФОРМУВАННІ ІНФРАСТРУКТУРИ ВІДКРИТОЇ НАУКИ	71
Кулик М. М.	
ІННОВАЦІЙНІ БІЗНЕС-МОДЕЛІ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ: РОЛЬ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ІТ-СЕКТОРІ.....	74
Кулічев Віктор, Яновська Вікторія	
РОЗВИТОК АКАДЕМІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ІЗ ВІДКРИТОЇ НАУКИ В ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ	76
Листопад Олексій	
ЕПОХА ЦИФРОВОЇ ОСВІТИ: ГАРМОНІЯ ЧИ ХАОС?.....	78
Насакіна Світлана	

ОЦІНКА ЯКОСТІ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ: ВИКЛИКИ ТА НАСЛІДКИ.....	80
Ожелевська Тетяна	
ВІДКРИТИЙ ДОСТУП ДО НАУКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ ЯК ГАРАНТІЯ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНСТИТУЦІЙНИХ ПРАВ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ.....	82
Онушко К. Є.	
ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНА СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ НАУКОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	84
Отрошенко Михайло, Крамаренко Ольга, Гудков Сергій	
ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ФІНАНСОВИХ РИНКІВ: ВІД ЦИФРОВИХ ВАЛЮТ ДО ТОКЕНІЗАЦІЇ АКТИВІВ.....	86
Патока В. О., Штефан Н. М.	
МЕТОДОЛОГІЯ ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНОГО ОБҐРУНТУВАННЯ СТРАТЕГІЙ ВИХОДУ НА РИНОК ДЛЯ ІННОВАЦІЙ, СТВОРЕНИХ В УНІВЕРСИТЕТСЬКИХ ЛАБОРАТОРІЯХ.....	88
Поліщук Дмитро, Рудь Юлія	
МЕНЕДЖМЕНТ ІННОВАЦІЙ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА	91
Поясник Оксана	
ЖУРНАЛИ ВІДКРИТОГО ДОСТУПУ: УНОРМУВАННЯ, ПІДТРИМКА ТА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ	93
Радченко Анна, Жук Олександр	
ПРОТИДІЯ ПЛАГІАТУ, ФАЛЬСИФІКАЦІЇ ТА САМОПЛАГІАТУ ЯК ЕТИЧНІ НОРМИ СУЧАСНОЇ НАУКИ	96
Сакалюк Олексій, Ольшевська Ольга	
КЛАСТЕРИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	98
Саліхов М. М.	
ВІДКРИТІ ДАНІ ЯК МЕХАНІЗМ ПРОФЕСІЙНОЇ РЕІНТЕГРАЦІЇ ВЕТЕРАНІВ: КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ МОДЕЛІ ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЧНОГО ДОСВІДУ В АГРОСЕКТОР.....	101
Самсоненко Іван	
РОЛЬ ВІДКРИТОЇ НАУКИ У ВПРОВАДЖЕННІ ЕКОЛОГІЧНИХ СТАНДАРТІВ ЄС В ОБОРОННОМУ СЕКТОРІ.....	103
Светлічний Ігор, Светлічна Марія, Светлічна Дар'я	
ІННОВАЦІЙНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО ЯК ДРАЙВЕР ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ В УКРАЇНІ.....	106
Сисин Галина	
НАУКОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ВИКЛИКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	108
Скиба Марина	

ЕВОЛЮЦІЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ПОЛЬЩІ ПІСЛЯ ВСТУПУ ДО ЄС.....	111
Соколова К. Ю., Бублик С. Г.	
ПИТАННЯ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ НАУКОВИХ КАДРІВ В УКРАЇНІ	114
Соловйов В. П.	
НАЦІОНАЛЬНІ ТА ІНСТИТУЦІЙНІ ЕЛЕКТРОННІ НАУКОВО-ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ: ДЕЯКІ ПОГЛЯДИ ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ	117
Староста Володимир	
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ У КОНТЕКСТІ ВИКОРИСТАННЯ ВЕЛИКИХ ДАНИХ ТА ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ: ЕТИЧНІ РИЗИКИ.....	119
Сукач Олена	
ВІДКРИТІ ДАНІ В ГУМАНІТАРИСТИЦІ: КУЛЬТУРА ЄВРОПЕЙСЬКИХ ДОСЛІДНИЦЬКИХ ПРАКТИК	121
Фесенко Галина	
ЄВРОПЕЙСЬКА ДИХОТОМІЯ ФІНАНСУВАННЯ НАУКОВИХ ЖУРНАЛІВ У КОНТЕКСТІ ВІДКРИТОЇ НАУКИ	123
Харламова Г. О., Наумова М. О.	
ЕТИЧНІ ВИКЛИКИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В СУЧАСНИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ	126
Чепура Єлизавета, Гарбар Галина	
ЕТИКА РОБОТИ З ДАНИМИ В НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ	128
Чуканова Світлана	
ВІДКРИТА НАУКА В РАМКОВІЙ ПРОГРАМІ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ІННОВАЦІЙ ЄС «ГОРИЗОНТ ЄВРОПА»	130
Шахбазян Карина	
ЦЕНТРИ КОМПЕТЕНЦІЇ З УПРАВЛІННЯ ДОСЛІДНИЦЬКИМИ ДАНИМИ: ЄВРОПЕЙСЬКІ МОДЕЛІ ТА ДОРОЖНЯ КАРТА ДЛЯ УКРАЇНИ.....	133
Шевченко Андрій, Шадура Віталій, Ночвай Володимир	
ТРАНСФОРМАЦІЯ НАУКОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ ПІД ВПЛИВОМ ВІДКРИТОЇ НАУКИ: ОВЕРЛЕЙНІ ЖУРНАЛИ ЯК ІННОВАЦІЙНА МОДЕЛЬ ПУБЛІКАЦІЇ	135
Шевчук Олександр	
ІННОВАЦІЙНА ЕКОСИСТЕМА В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ: ВПРОВАДЖЕННЯ МОДЕЛІ SCIENCE.CITY ТА МОЖЛИВОСТІ ПРОГРАМИ «ГОРИЗОНТ ЄВРОПА» ДЛЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ.....	137
Шматенко Руслан	
АВТОРСЬКЕ ПРАВО В УМОВАХ ВІДКРИТОЇ НАУКИ	140
Штефан Н. М., Бондарева Г. О.	

ДЕРЖАВНА НАУКОВО-ТЕХНІЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ В ЕКОСИСТЕМІ ВІДКРИТОЇ НАУКИ.....	143
Ярошенко Тетяна	
TOWARDS A DIGITAL RESEARCH ECOSYSTEM IN UKRAINE: COMMUNITY-DRIVEN MODELS FOR OPEN SCIENCE INFRASTRUCTURE	145
Berezko Oleksandr	
ON AUTOMATED METADATA GENERATION FOR PREPRINTS AND RESEARCH PAPERS	147
Denkov Ivan, Kolomiyets Oleksandr, Tulchinsky Vadim	
AI TOOLS IN SCIENTIFIC DISCOVERY — TRANSFORMING RESEARCH PARADIGMS	150
Doroshuk Hanna	
THE ROLE OF ACADEMIC INTEGRITY IN ADVANCING RESEARCH QUALITY.....	152
Holovach Tetiana	
INNOVATIVE FORENSIC TECHNOLOGIES IN THE OPEN SCIENTIFIC SYSTEM OF UKRAINE	154
Komisarchuk Ruslan	
URIS AS A PILLAR FOR SUSTAINABLE OPEN RESEARCH INFORMATION INFRASTRUCTURE IN UKRAINE.....	157
Krasovskyi Oleksii	
USE OF THE MORPHOLOGICAL METHOD OF EVALUATING THE EFFECTIVENESS OF SCIENTIFIC RESEARCH AS A MODERN APPROACH TO FORMING STATE ORDERS	159
Labunska Olga	
ELITE NETWORKS AND THE SHAPING OF OPEN INNOVATION IN UKRAINE: RETHINKING INSTITUTIONAL CHANGE IN WARTIME	163
Miroshnychenko Olga	
ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN SUPPORTING ACADEMIC WRITING IN PSYCHOLOGY: OPPORTUNITIES FOR NON-ANGLOPHONE RESEARCHERS.....	165
Mykolaichuk Alisa	
SPECIFIC FEATURES OF APPLYING CREATIVE COMMONS LICENSES TO ENSURE OPEN ACCESS TO SCIENTIFIC PUBLICATION.....	168
Nikiforova L. O.	
ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN SCIENTIFIC RESEARCH: CHALLENGES OF ETHICAL USE AND ACADEMIC INTEGRITY.....	170
Panchenko Olha	
EXPERIENCE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IMPLEMENTATION IN THE UNIVERSITY OF SHEFFIELD LIBRARY	173
Petrunovska Svitlana	

ATTITUDES OF UKRAINIAN SCIENTISTS TOWARDS PUBLICATION OF OPEN DATA, PATENTING, AND AUTHOR' RIGHTS	175
Shapovalov Viktor, Shapovalov Yevhenii, Usenko Stanislav, Klymenko Maksym, Zhadan Sergey	
SYSTEM ANALYSIS OF KEY ISSUES AND CHALLENGES IN UKRAINE FOR THE DEVELOPMENT OF OPEN SCIENTIFIC DATA MANAGEMENT POLICIES BASED ON FAIR PRINCIPLES	177
Shyian Anatolii	
OPEN DATA REPOSITORY DATAVERSEUA: PRACTICAL EXPERIENCE	179
Svistunov Sergiy, Svirin Pavlo, Oleksiienko Mykyta	
THE ROLE OF URIS IN PROMOTING OPEN SCIENCE AND ENHANCING UKRAINE'S RESEARCH LANDSCAPE	182
Iryna, Tsybenko, Sofiia Zherebchuk	

<https://doi.org/10.5281/zenodo.17522791>

Вигівська Вікторія,

директор бібліотеки,

бібліотека Криворізького національного університету,

ORCID: 0009-0008-5133-762X, e-mail: vyhivskavika@gmail.com

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ABSTRACT. *The article highlights the relevance of scientific ethics and academic integrity in the context of Ukraine's integration into the global educational space. It emphasizes the key role of higher education libraries as centers for access to information and promotion of academic integrity rules among all participants in the educational process.*

The practical results of the work are presented using the example of the library of Kryvyi Rih National University. The library, in collaboration with the Center for Quality Assurance in Higher Education, conducts activities to improve information literacy, teaching students how to correctly format references, use authoritative sources of information, and develop skills for independent task completion.

The library's contribution to combating misconduct is described through providing access to international scientific databases, creating an electronic catalog, and operating an institutional repository. The importance of knowledge of national standards (DSTU) and international citation styles for the successful integration of Ukrainian science into the global system is emphasized.

KEYWORDS: *academic integrity, scientific ethics, library, information literacy, citation, plagiarism, repository, DSTU, citation styles.*

ВСТУП. Питання етики є завжди актуальним у будь-якому контексті, а питання наукової етики й поготів – з огляду на прагнення України інтегруватись у європейський і світовий освітній та науковий простори.

Бібліотеки закладів вищої освіти України як осередки доступу до інформаційних потоків мають розповсюджувати та популяризувати серед здобувачів освіти, викладачів, наукових працівників та інших користувачів бібліотеки правила академічної доброчесності та спонукати дотримуватися їх.

Академічна доброчесність — сукупність етичних принципів та визначених Законом України «Про освіту», Законом «Про вищу освіту» та іншими законами України правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень [5].

Як видно з визначення, поняття «академічна доброчесність» є всеосяжним. Воно стосується не лише загальної корпоративної культури закладу вищої освіти, а водночас і внутрішньої культури особистості. Важливими аспектами академічної доброчесності є боротьба з плагіатом та інформаційна грамотність. Саме аспект інформаційної грамотності напряму залежить від бібліотеки навчального закладу. Здобувачі освіти повинні знати й вміти використовувати всі доступні інформаційні ресурси та інструменти пошуку й відбору авторитетних наукових джерел, дотримуватися норм законодавства про авторське право, доброчесності запозичень, цитування, правил оформлення бібліографічних посилань. Негідна академічна поведінка – це не лише списування, плагіат чи фальсифікування даних, а й використання інших засобів, у тому числі грошей або послуг для нечесного отримання балів.

МАТЕРІАЛИ І МЕТОДИ. Дослідження базується на аналізі нормативно-правової бази України та практичної діяльності бібліотеки закладу вищої освіти.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ. Одним із напрямів діяльності бібліотеки Криворізького національного університету є постійне підвищення інформаційної культури, навичок роботи з інформаційними ресурсами здобувачів вищої освіти, професорсько-викладацького складу та інших користувачів бібліотеки.

Спільно із Центром забезпечення якості вищої освіти Криворізького національного університету бібліотека проводить заходи з тематики інформаційної грамотності та академічної доброчесності. Основна увага під час проведення занять приділяється:

- правильному використанню авторитетних джерел інформації;
- формуванню навичок самостійного виконання навчальних завдань;
- дотримання норм законодавства про авторське право, доброчесності запозичень, цитувань;
- правилам оформлення бібліографічних посилань.

Сучасна навчальна та наукова робота потребує постійного інформаційного забезпечення, адже інформація в сучасному світі має тенденцію до втрати актуальності. Підбору джерел інформації та їх правильному цитуванню потрібно приділяти належну увагу. Для якісного наукового пошуку потрібно користуватися якісними джерелами інформації, зокрема:

- передплаченими базами даних наукової інформації (Scopus, Web of Science, Research4Life);
- базами даних відкритого доступу (BASE, Google Scholar, DOAJ, DOAB, OpenDOAR та ROAR, WorldWideScience.org, WorldCat, Наукова періодика України);
- електронними каталогами бібліотек;
- інституційними репозитаріями.

Вебсайт бібліотеки Криворізького національного університету організований таким чином, що будь-яка інформація, яка є на сайті, спрямована на формування академічної доброчесності. Бібліотека організовує доступ до міжнародних наукометричних баз даних, світових видавництв наукової літератури в межах проєкту Research4Life, платформ Science Direct, DOAJ, Наукової періодики України, Реєстру наукових видань України тощо, а також проводить заняття для здобувачів освіти та науково-педагогічного персоналу з формування навичок роботи зі світовими та вітчизняними ресурсами.

Серед ресурсів бібліотеки, якими можна користуватися віддалено для підготовки списків джерел до наукових робіт чи рекомендованої літератури до освітніх програм, є Електронний каталог. Він показує активний фонд бібліотеки та забезпечує оперативний пошук інформації для виконання різноманітних запитів користувачів.

Із 2018 року в Криворізькому національному університеті функціонує Репозитарій — електронний архів, де зберігаються та підтримуються всі наукові праці, навчальні посібники, статті та інші документи, які створили викладачі та студенти університету, з метою забезпечення доступу до постійного безоплатного, повнотекстового їх перегляду через інтернет. Адже відкритий доступ до наукових публікацій — це крок у сприянні академічній доброчесності.

Для оформлення посилань і списку використаних джерел в Україні використовується ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання», ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис, бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання» та ДСТУ 7152:2020 «Інформація та документація. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках». На допомогу користувачам пропонуються: «Приклади оформлення бібліографічного посилання» та «Приклади оформлення списку літературних джерел» [3, 4].

У науковому світі є понад 6 тисяч різних стилів цитування джерел у наукових роботах залежно від

галузі, місця, у якому публікується робота тощо. Згідно з Вимогами для оформлення дисертації бібліографічний опис списку використаних джерел може оформлятися здобувачем наукового ступеня за його вибором з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» або з дотриманням одного зі стилів, віднесених до рекомендованого переліку стилів оформлення списку наукових публікацій [11].

Навички оформлення цитувань та посилань у наукових роботах за міжнародними стилями є важливими для українських дослідників. Адже від того, як і наскільки відбудеться інтегрування української науки у світову систему наукової комунікації, Україна сприйматиметься у світі або як «наукова держава», або ні. На це не в останню чергу впливає публікування результатів досліджень українськими вченими в міжнародних наукових журналах та публікування в українських наукових журналах робіт закордонних науковців [7].

Якщо у користувача немає часу чи бажання оформлювати бібліографію, на допомогу придуть бібліографічні менеджери (або редактори бібліографії) — це спеціальні програми для автоматизації роботи з літературними посиланнями: збору, організації, форматування та вставки посилань у текст. Популярні приклади таких програм: Zotero, Mendeley, EndNote, Citifast та інші. Вони допомагають створювати бібліографії в різних стилях, автоматично генерувати списки літератури та ефективно керувати джерелами.

ВИСНОВКИ. Бібліотеки закладів вищої освіти України є активними учасниками освітнього процесу, які забезпечують доступ до достовірних ресурсів, навчання інформаційній грамотності та навичкам доброчесного використання джерел, а також упроваджують сучасні інформаційні технології (репозитарій, електронний каталог), безпосередньо сприяючи утвердженню академічної доброчесності як основи чесності та довіри до результатів навчання та наукових досягнень.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Воскобойнікова-Гузєва О.В., Загуменна В.В., Кулик Є.В., Пашкова В.С., Сербін О.О., Сошинська Я.Є., Шевченко І.О., розробники. Академічна доброчесність та бібліотеки: програма підвищення кваліфікації працівників бібліотек. Київ: УБА; 2018. 40 с.
2. Баскакова С.О., Вигівська В.О. Бібліографічний менеджер EndNote для науковців : (із досвіду роботи бібліотеки Криворізького національного університету). У: Сучасна бібліотека: проблеми, досвід та вектори розвитку; 28-29 травня 2019; Харків. Харків; 2019. с. 9–13.
3. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання. Київ : Держспоживстандарт України, 2007. 47 с.
4. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Київ : ДП «УкрНДНЦ»; 2016. 16 с.
5. Про вищу освіту, Закон України № 1556-VII, 01 липня 2014. Доступно на: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
6. Коляда Н., Кравченко О., Чупіна К. Академічна доброчесність як складова якості освітнього процесу в умовах закладу вищої освіти (з досвіду роботи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини). Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. 2020;2(2):95–104. Доступно на: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpmdu_2020_2\(2\)_13](http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpmdu_2020_2(2)_13).
7. Боженко О., Корян Ю., Федорець М. Міжнародні стилі цитування та посилання в наукових роботах : методичні рекомендації. Київ: УБА; 2016. 117 с.
8. Савенкова Л.В., Чуканова С.О. Навчання студентів академічній доброчесності у бібліотеці ВНЗ. Пашкова В.С., Воскобойнікова-Гузєва О.В., Сошинська Я.Є., редколегія. Київ: УБА; 2016. 39 с.

9. Оніщик Ю. Академічна доброчесність як основа сталого розвитку закладів вищої освіти. Вісник Академії праці, соціальних відносин і туризму. 2019;2:7–9. Доступно на: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VAPSV_2019_2_3.
10. Якуніна Н.В., Чинюк А.А., Руденко Я.В. Основи формування культури академічної доброчесності в бібліотеці. Пашкова В.С., Воскобойнікова-Гузєва О.В., Сошинська Я.Є., Сербін О.О., редколегія. Київ; 2016. 41 с.
11. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації, Наказ № 40, 12 січня 2017. Доступно на: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17#Text>.
12. Соціальні мережі для наукових працівників. Бібліокур'єр. 2017;2–3(19):2–3. Доступно на: <http://bit.ly/82rSzj34>.